

Proč bychom měli investovat?

Milan Šauer, 17.9.2009

Jedním z nejčastějších způsobů, jak si vydělat v Česku peníze, je najít si dobře placenou práci a jednou měsíčně za ni dostat zaplacenou. Větší rezervy však mají Češi v tom, jak s vydělanými penězi hospodařit. Nesprávným hospodařením totiž mohou o vydělané peníze přijít.

Přítom důvodů, proč bude v budoucnosti potřeba více peněz, by se našlo hodně. Například na vzdělání dětí, na přilepšení si k důchodu, na lepší dovolenou, byt či auto. Anebo jednoduše "pro strýčka Příhodu" v nepředvídatelných situacích - třeba v případě ztráty zaměstnání.

Jak se dá vlastně s penězi rozumně nakládat a jaké jsou možnosti zhodnocení peněz i s jejich výhodami a nevýhodami? V zásadě máme u peněz jen dvě možnosti. První je, že vydělané peníze utratíme - tedy že si za ně něco koupíme, spotřebujeme je. Druhá možnost je, že část peněz neutratíme hned, ale že je investujeme. V čem je rozdíl? Hlavně v tom, co z těchto finančních prostředků máme nyní a co bychom z nich mohli mít v budoucnosti.

Aby zdroje nevyschly

Pokud člověk žije sám a pracuje, má jen jeden příjem. Ten je jako potok, ve kterém voda pravidelně přitéká (plat) a zároveň odtéká (když nakupuje zboží a služby, tedy spotřebovává). Pokud se mu podaří něco ušetřit, vytvoří si malé jezírko (finanční rezervy). Z něho může čerpat v budoucnosti. Pokud však přijde o práci, jeho „potok“ vyschne a on se bude muset napít z „jezírka“, které si vytvořil. Pokud ho nemá, musí si peníze půjčit a za to zaplatit také úroky.

Pokud si člověk umí zajistit i další zdroje, které mu vydělají peníze, může se mu jeho „jezírko“ plnit z více zdrojů, potoků. Potom se takovéto „rezervní“ jezero stane nádrží, která není závislá na množství vody, jež přitéká jen z jednoho pramene. V praxi mohou těmito zdroji být pronajatý byt, úroky v bance, dividendy z akcií, úroky z dluhopisů, renta, podíly ve firmě atd.

Za dobrou investici lze považovat i koupi něčeho, co časem získá na hodnotě a bude možnost to v budoucnu prodat draž. Zde je několik příkladů:

Automobil, který nyní koupíme za zhruba 300 000 Kč. Za jakou cenu ho dokážeme prodat za pět let? S velkou pravděpodobností za mnohem nižší. Mezi tím auto spotřebovalo další peníze za benzín, olej, pojištění, servis atd. Auto tedy nelze považovat za investici, ale spotřební zboží. Z této kategorie může být za investici považován spíše automobil - veterán, jehož cena časem nepochybně poroste.

Byt, který pronajímáme, přináší pravidelný příjem ve formě nájmu a navíc může v budoucnosti jeho hodnota vzrůst.

Byt, ve kterém bydlíme, sice nepřináší pravidelný příjem, ale i jeho hodnota může v budoucnosti růst.

Zlato nepřináší pravidelný příjem, ale jeho hodnota může časem růst.

Akcie firem mohou přinést pravidelný příjem ve formě dividend a jejich cena může v budoucnosti růst.

Pravidla dobrého investora

Dobrý investor by tedy měl mít na paměti následující cíle:

- Aby jeho příjem nebyl závislý jen na jednom zdroji (například platu),
- aby hodnota jeho majetku neustále rostla (určitě rychleji, než budou růst jeho dluhy, tedy závazky),
- aby dostupnost peněz (likvidita) a kolísání hodnoty jeho majetku bylo adekvátní jeho potřebám v čase (to znamená, aby investice na krátkou dobu kolísala co nejméně, byť s nižším možným výnosem. Investice na delší dobu může kolísat více. Avšak bude-li investor ochoten podstoupit větší riziko kolísání ceny, může mu přinést adekvátně vyšší výnos).

Při investování je důležité si uvědomit následující:

- Hodnota každé investice v čase kolísá (to znamená, že její cena klesá i stoupá),
- zpravidla platí, že čím nižší je riziko, tím nižší bývá obvykle i výnos a naopak.

Jak peníze ztrácejí svou hodnotu

Proč je investování, neboli uchovávání finančních prostředků do budoucna, důležité, si nejnázne dokážeme na příkladě inflace. Dnes držíme v ruce 1000 korun. Bude ale mít tato bankovka stejnou hodnotu i za rok nebo za deset let? Ano i ne. Nominální hodnota uvedená na dané bankovce se nezmění. Co se však určitě změní, je reálná hodnota těchto peněz, kterou ovlivní inflace. Uveďme si jednoduchý příklad.

Máme 1000 korun. Jedno mléko dnes stojí okolo 14 korun. Za uvedených 1000 korun si tedy můžeme koupit 71 krabic mléka a ještě nám zbude 6 korun.

Co se změní za rok při šestiprocentní inflaci?

Máme stále 1000 korun, to se nezměnilo. Mléko je ale o šest procent dražší, stojí tedy 14,90 korun. Za uvedenou tisícikorunu si můžeme koupit už jen 67 krabic mléka a zůstane nám ještě 1,70 korun. Reálná hodnota se snížila a činí v aktuálních (dražších) cenách 943,40 korun. Vlivem inflace si tak za stejné peníze můžeme koupit méně zboží (v našem případě mléka).

Jak to bude vypadat za další rok?

Máme opět 1000 korun. Mléko je opět o šest procent dražší, stojí tedy již 15,80 korun. Za zmíněnou tisícikorunu si můžeme koupit už jen 63 krabic mléka a zůstane nám ještě 4,60 korun. Reálná hodnota daných 1000 korun se za dva roky snížila a je v dnešních (dražších) cenách 890 korun. Během dvou let jsme si za 1000 korun koupili o 8 krabic mléka méně.

Reálná hodnota peněz vypovídá o tom, kolik peněz je dnes potřeba na koupi stejného množství zboží jako v budoucnu, tedy v našem příkladě za dva roky. Na konci druhého roku tedy bude potřebovat na koupi 71 krabic mléka po 15,80 korunách částku 1121,80 korun. Ale dnes bychom na stejné množství - 71 krabic po 14 korunách - potřebovali jen 994 korun. Vidíme, že dnes je hodnota peněz „vyšší“, než bude při postupující inflaci za dva roky.

Lepší je peníze zaměstnat, než je nechat ležet ladem

Čím vyšší je inflace, tím rychleji námi vydělané peníze ztrácejí hodnotu. Pokud bychom si dnes vydělané peníze uložili například do trezoru nebo „pod matraci“, další peníze nám nevydělají (nezhodnotí se) a naopak se z nich postupem času stane méně hodnotné platidlo. Z toho vyplývá, že peníze se vyplatí „zaměstnat“, tedy investovat tak, aby nám dokázaly generovat dodatečný příjem. Nejjednodušším a nejčastějším příkladem je uložení peněz na termínovaný účet v bance. Banka může naše peníze dále půjčit za úrok - nechá tedy peníze pracovat. Právě proto umí banka klientovi nabídnout předem známou hodnotu - úrok, který mu za uložení peněz na určitý čas zaplatí.

Podívejme se na následující příklad:

Máme dnes 1000 korun. Banka nám poskytne úrok 3 %. Po jednom roce budeme mít na účtu:

1 000 korun + úrok 30 korun - daň z úroků 15 procent, tedy 4,50 korun = 1 025,50 korun

Reálná hodnota peněz je nakonec: 1000 korun (původních) + 25,5 koruny (úrok po zdanění) po úpravě o šestiprocentní inflaci = **943,40 korun**.

Je to sice více, než kdybychom měli peníze schované v trezoru (to by hodnota peněz byla 940 korun), ale stále je to méně „reálných“ peněz, než jsme měli na začátku. Je tedy rozumnější a výhodnější uložit, tedy investovat peníze na delší dobu, byť i tak ztrácíme část reálných peněz. Čím vyšší úrok nám banka poskytne, nebo čím vyšší výnos nám jiný typ investice přinese, tím více svoje peníze dokážeme ochránit před inflací.

Autor je manažerem pro prodej a distribuci Pioneer Investments ČR.